

29/16

NYTT MAGASIN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

07. september 2016

Saksbehandler

John Olsen, i samarbeid med bl.a. Simon Mawdsley.

Saksfremlegg

Vest-Agder-museet forvalter ca. 60 000 gjenstander, hvor av ca. 40 000 er knyttet til avdelingene i Kristiansand. Museets samlinger på magasin spenner i størrelse fra knappenåler til store båter, inkludert jordbruksredskaper og hestekjøretøy. De største gjenstandene fra hele museet, samt mange av gjenstandene knyttet til avdelingene i Kristiansand oppbevares i dag under til dels svært utilfredsstillende forhold. I tillegg er flere av museets lager/magasiner leid, noe som både innebærer en høy driftskostnad og en lav forutsigbarhet i forhold til å kunne gjøre investeringer i reoler, klimaanlegg osv. Det har derfor vært drøftet i flere runder å etablere et mer varig alternativ.

Leie eller eie

Fordelen med å leie, vil være at det ikke kreves større investeringsmidler. Ulempene er imidlertid at det gir liten forutsigbarhet for investeringer gjort i reoler, klimaanlegg osv. Leie innebærer også ofte jevnlig flyttinger fordi avtalene går ut. Vi har videre liten kontroll på bruken av tilgrensende arealer, noe som kan innebære en risiko (noe vi bl.a. har erfart i form av vannlekkasjer). Ved å eie har vi sikkerhet for at investeringer blir mer varige, samt muligheten til å utvikle magasinet over tid. En mellomløsning vil være å leie et lokale, men å ha opsjon på kjøp, eventuelt at det inngås en leieavtale som innebærer at museet overtar bygget vederlagsfritt når leieperioden (40 år?) er utløpt. Det finnes også eksempler på sistnevnte løsning.

Administrasjonen vil tilrå å eie eller at det inngås langsiktige leieavtale med mulighet for å kjøpe bygget i leieperioden/utkjøp ved leieperiodens utløp.

Kjøp av eksisterende bygg eller bygge nytt

Museet har fulgt med i markedet i ca. to år og det er ikke mye som omsettes av denne typen bygg. Det er heller ikke mange bygg som er bygd slik de siste årene, at de kan brukes til magasin. Dette først og fremst i forhold til sikkerhet. I tillegg er museet opptatt av langsiktighet og mulighet for videre utvidelse/utvikling i årene som kommer. Ei tomt for magasin bør derfor ta høyde for fremtidig utvidelse. Dette taler også imot å kjøpe et ferdig bygg, hvor en som oftest har utnyttet tomten maksimalt allerede.

Lokalisering

Museet har vurdert ulike lokaliseringalternativer: Industriområde Rige, Dalane industriområde. Bredalsholmen, Sørlandsparken, Kjerlingland, Moisund, Odderøya, Mandal, Kristiansand museum/Kongsgård. Vi vil med nedenstående begrunnelse anbefale å gå videre med Kjerlingland i Lillesand.

Et magasin bør ha jevnlig tilsyn, minimum en gang pr. uke. Avstanden fra Kristiansand sentrum/Kongsgård (hvor teknisk konservator og ansvarlig for samlingsforvaltning sitter), bør derfor ikke være mer enn 25-30 minutter. Dette ekskluderer Mandal og Moisund. På Moisund var det konkret en gammel militær fjellhall som ble vurdert, denne ble også skrinlagt pga. teknisk tilstand og risiko for fuktskade ved teknisk feil. Odderøya ble droppet både fordi det vil være utfordrende å få bygge 4 000 + + m² lager i et av Kristiansands viktigste utfartsområder, samt at kravene til arkitektonisk utforming vil gjøre selve byggekostnadene høyere. På Bredalsholmen er det gamle renseanlegget vurdert. Der er utfordringene høyt saltinnhold i lufta som gir utfordringer med gjenstandsbevaring og vil gi høye driftskostnader. Mulighetene for utvidelse er også begrenset. En lokalisering til Kristiansand museum/Kongsgård hadde vært bra i forhold til nærhet til ansatte. Utfordringen for alle friluftsmuseer er imidlertid areal for videreutvikling av den publikumsrettede virksomheten. Det vil derfor være synd å

skulle båndlegge ca. 10 mål til magasin. Det er også vurdert kommunalt eide arealer rundt, men disse er også i minste laget og gir ingen fremtidige utvidelsesmuligheter. På Dalane industriområde ble deler av området som nå utvikles til anlegg for buss/kollektivtrafikk vurdert. Tilbakemeldingen fra fylkeskommunen er imidlertid at de på sikt vil ha behov for hele området selv. Dette området gir derfor ikke den ønskede langsiktigheten. I forholdet mellom Rige, Sørlandsparken og Kjerlingland har pris vært en viktig faktor. I tillegg har museet sett til et mulig fremtidig samarbeid med Aust-Agder/ fylkessammenslåing og derfor vurdert en lokalisering øst for byen mer hensiktsmessig enn vest for byen. Det må avslutningsvis tilføyes at ovenstående er museets faglige vurderinger og at det vil bli undersøkt videre hvor fritt man står i forhold til regler om offentlige anskaffelser osv.

Forholdet nytt formidlingsbygg på Odderøya og magasin

Mange steder ville man ha valgt å bygge nytt museumsbygg og magasin under samme tak. I dag er det imidlertid stadig mer vanlig at magasinene legges på mindre attraktive tomter. For VAM er det imidlertid sentralt at ikke det ene prosjektet slår i hjel det andre. Det tilrås derfor at nytt museumsbygg og magasin fremmes som "en pakke", hvis museet skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag i tiden fremover, er vi både avhengige av nye og bedre formidlingslokaler og magasiner/lager til å oppbevare gjenstandene på en trygg og forsvarlig måte. Likevel anbefales det av årsaker redegjort for ovenfor å lokalisere dem på to steder. I tillegg vil de to delene av prosjektet kunne få en noe ulik fremdrift. Håpet er at magasinet helt eller delvis kan finansieres med tiltakspakkebidrag. I forhold til disse er mulighetsvinduet nå. En prosess med arkitektkonkurranse osv. knyttet til nytt formidlingsbygg, samt påfølgende finansiering av dette vil gi en tidligste byggestart i 2019 vil være for sent i forhold til å flytte ut av eksisterende magasiner innen utgangen av 2020.

Aktuelle samarbeidsparter i forhold til et fellesmagasin

I arbeidet med nytt magasin og beregning av arealbehov, har museet vært i kontakt med følgende andre institusjoner i forhold til mulig samarbeid:

- Kystverksmusea (Lindesnes fyrmuseum)

- Agder naturmuseum og botaniske hage
- Aust-Agder museum og arkiv
- Sørlandets kunstmuseum
- Ulike "ikke konsoliderte museer" i Vest-Agder

Kystverksmusea har signalisert at de er interessert i "grovmagasin" i størrelsesorden 600 til 700 m2. Agder naturmuseum og botaniske hage og Aust-Agder museum og arkiv har gitt tilbakemelding på at de ikke har behov for mer magasinplass. Sørlandets kunstmuseum har signalisert at de ønsker en "opsjon" på å kunne være med videre i diskusjonen når størrelsen på eventuelle nye arealer i Siloen på Odderøya er avklart. Når det gjelder de "ikke konsoliderte museene", så har disse mange gjenstander som oppbevares under til dels dårlige forhold. Her bør gjøres et utvalg, hvor særlig viktige eller unike gjenstander tilbys tilfredsstillende magasinforhold til et fellesmagasin. De "ikke konsoliderte museene" vil ikke ha mulighet til å dekke noen kostnader knyttet til dette. Dette bør løses som et samarbeid mellom VAM, Vest-Agder fylkeskommune og den respektive vertskommune.

Kostnader og finansiering

Museet fikk vinteren 2016 utredet kostnader for bygging av magasin/lager på 4 000m2. Overslaget virker noe høyt i forhold til at 50 % av bygget vil være kaltlager for større gjenstander uten VVS, klimastyring osv. Antatt byggekostnad inkludert det vesentlig av reoler er antatt å ligge på ca. 50 millioner + tomtekostnad. Dette vil da være et betongbygg som gir den nødvendige sikkerhet, samt noen "rom i rommet" løsninger i forhold til gjenstandsgrupper som trenger særskilt klimakontroll. Kostnader til merking, flytting og nødvendig registrering er ikke regnet med.

I forhold til finansiering har søknad til staten om tiltakspakkemidler vært drøftet i det siste. Dette må gå gjennom en kommune. I samråd med styreleder har styrets nestleder sammen med direktøren gjennomført et møte med Lillesand kommune og KNAS i forhold å sondere Lillesands interesse i et slikt prosjekt. Møtet var positivt og ordføreren stiller seg positivt til et videre samarbeid.

Jf. innledningsvis finnes også andre finansieringsmodeller som langtidsleie eller "hybrider" av OPS.

Fremdrift/tidsvindu

Leieavtalen på det største magasinet løper ut 2020. Innen 31.12.19 må denne enten fornyes med nye 10 år, eller sies opp. Sies den opp, må museet være flyttet ut innen 31.12.2020. Dette gjør at løsning for nytt magasin/finansiering må være på plass i første halvdel av 2017, med tanke på byggestart 2017/18.

Forslag til vedtak

1. Styret gir administrasjonen mandat til å arbeide videre med utforming av bygg og konkretisering av kostnader.
2. Styret gir sin tilslutning til å arbeide videre med en plassering av nytt magasin på Kjerlingland, under forutsetning av at dette ikke strider mot regler for offentlige anskaffelser e.l.
3. Styret gir styreleder, nestleder og administrasjonen mandat til å videreføre dialogen med Lillesand kommune med tanke på å fremme en søknad om tiltakspakkemidler til prosjektet.
4. Styret gir styreleder, nestleder og administrasjonen mandat til å arbeidere videre med å utrede ulike alternative finansieringsmodeller.

Vedtak

Vest-Agder-museet IKS